

Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 26 sierpnia 2019 r.

V Ka 277/19

Przewodniczący: Sędzia Katarzyna Gozdawa-Grajewska.

w obecności Marcina Darmochwała Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Raciborzu.

Sąd Okręgowy w Gliwicach Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku Wydział V Karny Sekcja Odwoławcza po rozpoznaniu w dniu 26 sierpnia 2019 r. sprawy: J. B. (B.) s. J. i J. ur. (...) w R. oskarżonego o przestępstwa z art. 190a § 1 k.k. na skutek apelacji wniesionej przez oskarżonego od wyroku Sądu Rejonowego w Raciborzu z dnia 23 stycznia 2019 r. sygn. akt II K 779/18

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Rady Prawnego T. G. kwotę 420 (czterysta dwadzieścia) złotych oraz 23% podatku VAT w kwocie 96,60 złotych (dziewięćdziesiąt sześć złotych sześćdziesiąt groszy), łącznie kwotę 516,60 złotych (pięćset szesnaście złotych sześćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów udziału pełnomocnika z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

III. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa wydatki za postępowanie odwoławcze w kwocie 20 (dwadzieścia) złotych i obciąża go opłatą za II instancję w kwocie 180 (sto osiemdziesiąt) złotych, zwalniając go z obowiązku zapłaty pozostałych kosztów postępowania.

UZASADNIENIE

Prokuratura Rejonowa w Raciborzu oskarżyła J. B. o:

1. czyn z art. 190 § 1 k.k. polegający na tym, że w okresie od stycznia 2014 r. do kwietnia 2016 r., w R. uporczywie nękał D. i J. P. poprzez zakłócanie spokoju, wyzywanie i obrażanie słowami wulgarnymi, notoryczne zagładanie na teren posesji pokrzywdzonych i zaśmiecaniu terenu tej posesji poprzez rzucanie kamieniami i plastikowymi pustymi butelkami oraz grudami zieleni, polewanie wodą ogrodzenia posesji, zakłócanie ciszy nocnej poprzez stukanie w ściany i kratę okienną budynku państwa P. co wzbudziło w nich uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia i istotnie naruszyło ich prywatność;

2. czyn z art. 190 § 1 k.k. polegający na tym, że w okresie od maja 2018 r. do czerwca 2018 r., w R. uporczywie nękał D. i J. P. poprzez zakłócanie spokoju, wyzywanie i obrażanie słowami wulgarnymi, notoryczne zagładanie na teren posesji pokrzywdzonych i zaśmiecaniu terenu tej posesji poprzez rzucanie kamieniami i plastikowymi pustymi butelkami, polewanie wodą ogrodzenia posesji, zakłócanie ciszy nocnej poprzez stukanie w ściany i kratę okienną budynku państwa P. co wzbudziło w nich uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia i istotnie naruszyło ich prywatność;

Sąd Rejonowy w Raciborzu wyrokiem z dnia 23 stycznia 2019 r. w sprawie o sygn. akt II K 779/18 uznał oskarżonego J. B. za winnego pierwszego z zarzucanych mu czynów i na podstawie art. 190a § 1 k.k. wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności. W punkcie 2 wyroku uznał oskarżonego za winnego czynu drugiego i na podstawie art. 190a § 1 k.k. wymierzył mu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności. Na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. i art.

86 § 1 k.k. połączył orzeczone kary pozbawienia wolności i w ich miejsce wymierzył oskarżonemu karę łączną 1 roku pozbawienia wolności. Jednocześnie na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 k.k. warunkowo zawiesił oskarżonemu wymierzenie kary pozbawienia wolności na okres próby 3 lat. Na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek kompensacyjny w postaci zadośćuczynienia za doznaną krzywdę: na rzecz D. P. 3000 zł, a na rzecz J. P. 1000 zł. Nadto na podstawie art. 72 § 1 pkt 2 k.k. zobowiązał oskarżonego do pisemnego przeproszenia oskarżycieli posiłkowych D. i J. P. w terminie 14 dni od uprawomocnienia się wyroku. Na zasadzie art. 73 § 1 k.k. oddano oskarżonego pod dozór kuratora w okresie próby. Nadto zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz Prywatnej Kancelarii Radcy Prawnego T. G. kwotę 738 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu. Zwolniono oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych na podstawie art. 624 § 1 k.p.k.

Apelację wniósł oskarżony i zaskarżył orzeczenie w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. orzekanie w sprawie już osądzonej co do pkt I;
2. obrazę przepisu art. 190a § 1 k.k. wobec niewyczerpania zachowaniem oskarżonego przesłanek wynikających z tego przepisu.

Podnosząc powyższe zarzuty, oskarżony wniósł o zmianę wyroku i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia przypisanych mu czynów.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zarzuty podniesione w środku odwoławczym oskarżonego, nie zasługiwały na uwzględnienie. Wbrew jego twierdzeniom, Sąd Rejonowy w Raciborzu prawidłowo ustalił stan faktyczny w przedmiotowej sprawie nie naruszając przy tym, żadnych norm regulujących przebieg postępowania karnego. Jednocześnie normy prawa materialnego zostały prawidłowo zastosowane. W tej sytuacji brak było podstaw do uwzględnienia wniosków apelacyjnych o zmianę wyroku i uniewinnienie oskarżonego co w konsekwencji musiało doprowadzić do utrzymania w mocy zaskarżonego wyroku.

Odtworzony przebieg zdarzeń, a konkretnie zachowań oskarżonego J. B. w okresie od stycznia 2014 r. do kwietnia 2016 r. oraz w okresie od maja 2018 r. do czerwca 2018 r. znajduje oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym. Polemizując z ustaleniami faktycznymi autor apelacji usiłował wykazać, że Sąd I instancji bezpodstawnie odmówił w całości wiarygodności wyjaśnieniom samego oskarżonego zaprzeczającego, aby dopuścił się przypisanych mu przestępstw i ustalenia oparł na zeznaniach pokrzywdzonych i świadków - znajomych pokrzywdzonych, które zdaniem skarżącego budzą wątpliwości co do wiarygodności, a nadto były już przedmiotem osądu w innych sprawach karnych, które pokrzywdzeni wytoczyli oskarżonemu. (uzasadnienie apelacji)

Na wstępie należy podkreślić, że wynikające z art. 7 k.p.k. prawo swobodnej oceny dowodów jest jedną z najistotniejszych prerogatyw sądu, zarzut obrazy tego przepisu może być skuteczny tylko wtedy gdy zostanie wykazane, że sąd orzekający oceniając dowody naruszył zasady logicznego rozumowania nie uwzględnił przy ocenie dowodów wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego. Takiego uchybienia Sąd Rejonowy w sprawie się nie dopuścił albowiem sąd ten wskazał dowody, na których oparł ustalenia co do zarzutu, a jednocześnie

wskazał przesłanki, którymi kierował się odmawiając wiary dowodom przeciwnym. Sąd Rejonowy mając do wyboru dwie przeciwstawne relacje przebiegu zdarzeń lub faktu zaistnienia poszczególnych zdarzeń - poczynił ustalenia opierając się na zeznaniach pokrzywdzonych D. P. i J. P. oraz świadków Z. O., E. P. Z. J. H. oraz płyty CD, raportu działań notatki urzędowej i wyroków skazujących oskarżonego za przestępstwa i wykroczenia popełniane na szkodę pokrzywdzonych. Sąd Rejonowy uznał zeznania ww. świadków za wiarygodne i korespondujące tak ze sobą, jak i z pozostałymi dowodami wskazanymi wyżej. Zeznania te w obiektywny sposób przedstawiały w jaki sposób oskarżony J. B. w przypisanych mu okresach zachowywał się wobec swoich sąsiadów D. P. i J. P. Pokrzywdzeni w dokładny sposób opisali w jaki sposób byli nękani przez oskarżonego, podkreślając jednocześnie, że zachowania oskarżonego wzbudzają u nich dyskomfort, poczucie niepokoju i zagrożenia. Wskazywali na nieustanne naruszanie ich prywatności, poprzez ciągłą obserwację z balkonu terenu ich posesji, kierowanie pod ich adresem słów wulgarnych gdy tylko pojawią się na swoim ogródku i w polu widzenia oskarżonego, na zaśmiecanie ich posesji, zakłócanie spokoju w domu poprzez tłuczenie oskarżonego w barierkę i stukanie w ściany. Wskazywali na to, że przez zachowanie oskarżonego są znerwicowani, a pokrzywdzona nie może spać w nocy, korzysta z pomocy psychologa oraz przyjmuje leki uspokajające.

Jeżeli do opisów tych zachowań oskarżonego potwierdzonych przez przesłuchanych w sprawie świadków dołoży się jeszcze przebieg zdarzenia z dnia 2 maja 2018 r. udokumentowany raportem działań Komendy Powiatowej Policji w R., nagranie zarejestrowane na płycie CD oraz wyroki skazujące oskarżonego za czyny popełnione przez J. B. na szkodę pokrzywdzonych w sprawach: II K 807/12, II K 874/15 i II W 965/14 jawi się w pełnej okazałości obraz nękania przez oskarżonego swych bezpośrednich sąsiadów D. i J. P. Zachowania oskarżonego zarówno te będące przedmiotem osądu w niniejszej sprawie jak i te osądzone prawomocnymi wyrokami (sygnatury jak wyżej) pozwalają wysnuć tezę, że oskarżony postawił sobie za cel uprzykrzanie codziennego życia pokrzywdzonym. Sąd meriti ocenił wszystkie dowody jako logiczne i zbieżne ze sobą. Obrazują one rzetelnie sposób zachowania oskarżonego wobec sąsiadów. Zeznania świadków opisywały zachowanie oskarżonego względem pokrzywdzonych jak i nich samych gdy np. przychodzili z wizytą do państwa P. Świadkowie ci umiejscawiali w czasie incydenty z udziałem oskarżonego. Wskazywali iż oskarżony od dłuższego czasu tak się zachowuje utrudniając normalne sąsiedzkie zamieszkiwanie w graniczących ze sobą domach Jednocześnie Sąd meriti odmówił wiary wyjaśnieniom oskarżonego, wskazując dlaczego to uczynił. Ocena dowodów zebranych w sprawie nie wykraczała poza ramy określone w przepisach postępowania zwłaszcza zaś w art. 4 i 7 k.p.k. W istocie Sąd Rejonowy dokonał oceny dowodów w sposób bezstronny, nie przekroczył granic oceny swobodnej, a przy tym uwzględnił zasady wiedzy i doświadczenia życiowego, a swój pogląd na ostateczne wyniki przewodu sądowego przekonująco uzasadnił w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku. Słuszne były ustalenia Sądu iż zachowania oskarżonego względem pokrzywdzonych w okresach zarówno od: stycznia 2014 r. do kwietnia 2016 r. jaki i w okresie od maja 2018 r. do czerwca 2018 r. wzbudzało w pokrzywdzonych uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia i ewidentnie naruszało ich prywatność - uprzykrzając życie. Zachowanie oskarżonego osaczało pokrzywdzonych, ograniczało im swobodę, narażało na nieprzyjemności, zakłócało

odpoczynek w domu i w ogrodzie, uniemożliwiało przyjmowanie gości którzy też byli atakowani słownie przez oskarżonego. Sąd Rejonowy wskazał dowody, na których oparł ustalenie o sprawstwie oskarżonego w obydwu inkryminowanych okresach. Wyjaśnił także dlaczego uznał, że J. B. swoimi zachowaniami wyczerpał znamiona przestępstw z art. 190a § 1 k.k. Fakt, iż drugie z popełnionych przestępstw zawierało się w krótkim okresie czasu mianowicie dwóch miesięcy nie przekreśla możliwości wypełnienia znamion przestępstwa z art. 190a § 1 k.k. Występek nękania może być popełniony także w krótkim czasie jeżeli oskarżony przez ten okres realizuje znamiona określone w art. 190a § 1 k.k. a pokrzywdzeni czują się zagrożeni, zagrożenie to jest uzasadnione okolicznościami lub istotnie narusza ich prywatność. Nie ulega jakimkolwiek wątpliwości, że oskarżony również w okresie maj-czerwiec 2018 r. uporczywie nękał D. i J. P. Wskazują na to dowody szeroko omówione tak w uzasadnieniu Sądu Rejonowego jak i wyżej w motywach Sądu odwoławczego.

Za chybiony należy uznać zarzut powagi rzeczy osądzonej odnośnie czynu pierwszego. Sąd Odwoławczy nie dopatrył się w niniejszej sprawie takiej bezwzględnej przyczyny odwoławczej. Po pierwsze oskarżony do tej pory nie był karany za przestępstwo nękania na szkodę D. i J. P. Niniejsza sprawa jest pierwszą sprawą karną, w której prokuratura postawiła mu zarzuty z art. 190a § 1 k.k. Dotychczas oskarżony J. B. był karany:

1) w sprawie II K 807/12 wyrokiem z dnia 25 marca 2013 r. za czyny z art. 190 § 1 k.k. w zw z art. 91 § 1 k.k. polegające na tym, że:

- w dniu 1 lipca 2012 r. w R. na posesji przy ulicy (...) groził słownie J. P. i D. P. pozbawieniem ich życia przez wbicie noża w brzuch przy czym groźby te wzbudziły w zagrożonych uzasadnioną obawę ich spełnienia,
- w dniu 2 lipca 2012 r. w R. przy ulicy (...) groził słownie J. P. pozbawieniem go życia przy czym groźby te wzbudziły w zagrożonym uzasadnioną obawę ich spełnienia,

2) w sprawie II K 874/15 wyrokiem z dnia 5 maja 2016 r. za czyn z art. 191 § 1 k.k. polegający na tym, że: w dniu 4 września 2015 r. w R. w celu zmuszenia J. P. i D. P. do zaniechania czynności stawiana płotu na terenie ich posesji, kierował groźby bezprawne pozbawienia życia wobec J. P. i D. P. oraz zastosował przemoc wobec J. P. naruszając jego nietykalność cielesną poprzez uderzenie go kijem w prawa dłoń,

3) w sprawie II W 965/14 wyrokiem z dnia 1 grudnia 2014 r. za wykroczenie z art. 140 kw polegające na tym, że w dniu 2 października 2014 r. w R. na ul. (...) poprzez obnażanie się na balkonie i oddanie moczu na teren posesji sąsiadów oraz wykrzykiwanie słów nieprzyzwoitych dopuścił się nieobyczajnego wybryku.

Wbrew zatem twierdzeniom oskarżonego czyny z art. 190a § 1 k.k. przypisane J. B. zaskarżonym wyrokiem nie były przedmiotem osądu i oskarżony nie był za nie już wcześniej karany.

Jeżeli chodzi o czyn przypisany oskarżonemu wyrokiem II K 807/12 to został on popełniony przed okresem będącym rozpatrywanym w niniejszej sprawie. (zdarzenia z 1 i 2 lipca 2012 r.) Drugi zaś z wyroków II K 874/15 co prawda mieści się z czasookresie pierwszego z przypisanych czynów (4 września 2015 r) ale osądzone prawomocnie zachowanie nie jest w żaden sposób tożsame z zachowaniem przypisanym oskarżonemu w niniejszej sprawie.

Dotyczy bowiem uderzenia łopatą w rękę pokrzywdzonego J. P. i zmuszania go do zaniechania stawiania ogrodzenia. To zdarzenie nie stanowi elementu nękania, które było

przedmiotem osądu w niniejszej sprawie. Opis przypisanego oskarżonemu pierwszego z czynów nie zawiera w sobie ani zmuszania pokrzywdzonych do określonego zachowania, ani uderzenia pokrzywdzonego łopatą w rękę. Jeżeli zaś chodzi o przypisane oskarżonemu wyrokiem II W 965/14 wykroczenie z art. 140 kw to było ono popełnione 2 października 2014 r. zatem mieści się w czasokresie pierwszego z przypisanych mu występków. Jednakże to zachowanie nie podlegało ponownemu osądowi w niniejszej sprawie. Świadkowie i pokrzywdzeni zeznawali, że oskarżony oddawał mocz na ich posesję, jednakże opowiadali o zdarzeniu z 2 maja 2018 r. Fakt, że ci sami świadkowie zeznawali w poprzednich sprawach co i w niniejszym postępowaniu, nie świadczy bynajmniej, że mamy do czynienia z tą samą sprawą. Oskarżony mimo wyroków skazujących nadal zachowuje się niepoprawnie i uciążliwie wobec swoich sąsiadów, co widzą i doświadczają nie tylko pokrzywdzeni ale także ich znajomi przychodzący do nich w odwiedziny. Ci świadkowie opisywali aktualne (świeże) wydarzenia z udziałem J. B., a nie sprawy już osądzone wspomnianymi wyrokami. Stąd też zarzut powagi rzeczy osadzonej odnośnie pierwszego z zarzutów jest całkowicie bezzasadny i nie mógł doprowadzić do uchylenia wyroku w tym zakresie i umorzenia postępowania, ani tym bardziej (o co wnioskował oskarżony) zmiany wyroku i uniewinnienia oskarżonego.

W świetle zebranego i prawidłowo ocenionego przez Sąd I instancji materiału dowodowego nie ulega wątpliwości, że oskarżony dopuścił się przestępstw z art. 190a § 1 k.k. w okresie od stycznia 2014 r. do kwietnia 2016 r. i w okresie od maja 2018 r. do czerwca 2016 r. Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do zmiany zaskarżonego wyroku w zakresie winy ani też podstaw do jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Odnosząc się do orzeczonej kary należy przyjąć, że wymierzona została przez Sąd I instancji po rozważeniu szeregu okoliczności mających wpływ na jej wymiar. Nie można uznać jej za rażąco surową, a wręcz przeciwnie wymierzona kara łączna pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na okres próby 3 lat obostrzona dozorem kuratora i obowiązkiem przeproszenia pokrzywdzonych jest karą łagodną jeśli weźmie się pod uwagę, że występki z art. 190a § 1 k.k. jest co do zasady zagrożony karą pozbawienia wolności do 3 lat i że oskarżony był już wcześniej dwukrotnie karany za występki popełnione na szkodę pokrzywdzonych i raz za wykroczenie. Zastosowanie dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności dobitnie świadczy o tym, że Sąd I instancji wziął pod uwagę wszystkie okoliczności łagodzące i należycie je uwzględnił przy wymiarze kary. Sąd podkreślił w pisemnych motywach wyroku w jaki sposób na rodzaj i wysokość kary wpłynął stopień zawinienia oskarżonego i stopień społecznej szkodliwości. W tym kontekście orzeczonej kary jest karą sprawiedliwą, która winna stanowić dla oskarżonego dostateczną dolegliwość i wdrożyć go w przyszłości do przestrzegania porządku prawnego. Również zasądzone zadośćuczynienia na rzecz pokrzywdzonych odpowiednio w kwocie 3000 zł na rzecz D. P. i 1000 zł na rzecz J. P. są wyważone i uwzględniają rozmiar cierpień i niedogodności jakie przez kilka lat musieli znieść pokrzywdzeni doświadczając nagannych i nieakceptowanych społecznie zachowań swego sąsiada J. B.

Z tych też względów, nie podziеляjąc zarzutów stawianych zaskarżonemu rozstrzygnięciu i uznając orzeczenie Sądu Rejonowego w Raciborzu za słuszne, Sąd Odwoławczy utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Jednocześnie obciążono oskarżonego kosztami postępowania odwoławczego w części po myśli art. 636 § 1 k.p.k. jako, że wniesiony w jego imieniu środek odwoławczy nie został uwzględniony. Zwolniono oskarżonego jedynie z obowiązku zapłaty kosztów postępowania odwoławczego obejmujących wynagrodzenie pełnomocnika z urzędu ustanowionego dla oskarżycielki posiłkowej. Uznano bowiem, że pokrycie kosztów w tym zakresie byłoby dla oskarżonego zbyt uciążliwe. Oskarżony utrzymuje się bowiem z niskiej emerytury.